

sploh. V nabavni politiki vlada precejšnja zmeda. Univerzitetna knjižnica v Paviji prejema letno okrog 4100 periodičnih publikacij, toda med njimi je 17 % dvojnic, Univerzitetna knjižnica v Cincinnatiju pa jih prejema 3800, toda med njimi je le 3 % dvojnic. Italijanske univerzitetne knjižnice skoraj ne poznajo prostega pristopa in izposoja na dom je minimalna. Največjo številko v taki izposoji je ena od njih zabeležila leta 1959 s 6732 kosi. Povprečje letnih izposoj v državnih knjižnicah (33) je bilo v tem času nekaj čez 3000 zvezkov. Zanimiva je Hamlinova ugotovitev, da uporabi italijanska univerzitetna knjižnica letno za nabavo tiska približno toliko kot ameriška, namreč okrog 70 000 000 lir. — V rubriki Informazioni e notizie objavlja ta številka krajši sestavek o študijskem potovanju slovenskih primorskih knjižničarjev v Rim in Firence (str. 230).

Št. 4/5 je posvečena XIV. kongresu Združenja italijanskih knjižnic. Zanimivo je, da imajo italijanski bibliotekarji svoje kongrese vsako leto. Ti kongresi so praviloma peripatetični; nekaj časa jih imajo v enem, zatem pa nadaljujejo s kongresom v drugem mestu. Od številnih predavanj in referatov (27) je zbudilo posebno pozornost predavanje Alberta Giralidija o problemu obveznega primerka. Po zakonu iz leta 1939 so morale italijanske tiskarne pošiljati raznim ministrstvom in drugim oblastvenim organom obvezni primerek v 8 izvodih. Ti so nato odstopali 2 izvoda dvema centralnima knjižnicama. Novi zakon o obveznem izvodu iz leta 1945 ni tega stanja bistveno spremenil in je še danes v veljavi. Predavatelj je ugotovil, da se je položaj celo poslabšal. Zahteval je, da se navedeni zakon razveljavi in sprejme tak, ki bo obvezoval tiskarne na obvezni izvod v treh primerkih. Prejemali naj bi ga dve centralni knjižnici (Rim, Firence), tretji izvod pa tista centralna knjižnica, na območju katere dela tiskarna.

Dve predavanji sta bili posvečeni problemu centralnih katalogov. Vidi-

mo, da to delo le počasi napreduje, ker so stari katalogi zelo pomanjkljivi in ker imajo knjižnice premalo osebja.

Zanimivo je, da je gradivo XIV. kongresa AIB objavila revija Accademie e Biblioteche d'Italia in ne strokovno glasilo Združenja, namreč Bolletino d'informazioni, ki je začelo izhajati leta 1961.

Zadnja številka je posvečena skoraj v celoti Danteju.

Srečko Vilhar

The Journal of Documentation. Devoted to the recording, organization, and dissemination of specialized knowledge. London. XXI/1965, št. 1—4, 323 str. 8°.

Revija je glasilo ASLIB. Kot pove že njen podnaslov, se ukvarja v prvi vrsti z metodami, kako posredovati informacije vseh vrst, od prevodov in izvlečkov do indeksov in drugih bibliografskih pomagal. Pri tem obravnava organizacijo in delovanje znanstvenih ustanov, informacijskih centrov in knjižnic glede na razširjanje informacij; tako so v revijo posredno vključena tudi vprašanja, kot je organizacija knjižnic, katalogizacija in klasifikacija. Posebno pozornost pa posveča revija aplikaciji teh metod na posamezna področja znanosti.

Revija je urejena tako, da sestavljajo vsako številko trije deli: v prvem, najobsežnejšem, so razvrščeni daljši članki in razprave, ki so pogostokrat opremljene s tabelami, diagrami, statističnimi podatki in povzetki; drugi del prinaša ocene publikacij s področja dokumentacije in bibliotekarstva, pri čemer se ne omejuje samo na knjige, ampak upošteva tudi posamezne članke v revijah in zbornikih; v tretjem delu pa najdemo ekscerpte važnejših publikacij s področja dokumentacije.

V prvi številki razpravlja D. Loman o standardizaciji dokumentacije. Marjorie R. Hyslop analizira v obsežnem članku informacijski sistem, ki ga je v petih letih preskušanja in raziskav

uvedla American Society for Metals; težišče razpravljanja je na vokabularju, ki je po sodbi avtorice najbolj vitalen element v obravnavanem sistemu. Paule Salvan je prispeval daljši, v francoščini pisan članek o tem, v kakšni meri in pod kakšnimi pogoji so v Franciji dostopne knjige študentom prvega in drugega letnika na univerzi in drugih visokih šolah, kakšne so potrebe študentov in kako naj jih zadovoljijo univerzitetne in seminarске knjižnice spričo naraščajočega števila študentov in spričo nastajanja novih univerz in collegov. Študenti prvih dveh letnikov potrebujejo predvsem razne priročnike in bibliografska pomagala; pri tem jih lahko v veliki meri zadovoljijo kvalitetne serije enciklopedičnega značaja, ki krijejo širša področja, tako npr. zbirka *Que sais-je?*, kakor tudi specializirane serije za področja zgodovine, filozofije itd. Bibliotekarji ugotavljajo, da študenti na splošno niso pripravljeni žrtvovati kdovekaj finančnih sredstev, da bi si omislili manjše zasebne zbirke najosnovnejših pripomočkov. V glavnem uporabljajo univerzitetne in mestne knjižnice. Članek govori o organizaciji in zmogljivosti knjižnic ter o njihovi ažurnosti pri nabavi kakor tudi pri posredovanju informacij. Podrobneje pa obravnava tri tipične primere — Pariz, staro univerzitetno mesto, kjer je položaj posebno kritičen, nadalje Rennes, kjer se univerza razvija izredno hitro, in končno Tours, ki sicer ni univerzitetno mesto, pač pa mesto z velikimi kulturnimi potrebami in s pomembno mestno knjižnico. Najhujši problem vseh teh knjižnic je premalo izvodov posamezne učne knjige pa tudi organizacija medbibliotečne izposoje. Centralizacija knjižnic je že precej pripomogla pri reševanju teh težav in centralna ustanova, *Direction des bibliothèques*, je pripravljena upoštevati potrebe študentov v nižjih letnikih tako na tehničnem kakor tudi na finančnem področju.

Druga številka se ukvarja večidel z informacijskimi problemi na po-

dročjih fizike in kemije; krajši prispevek kritično pretresa predloge, kako naj se čim bolj ekonomično reproducirajo kataložni listki.

Tretjo številko uvajata dva članka o uporabi informacij. V prvem razpravlja R. M. Fishenden o učinkovitosti že obstoječe informacijske mreže. Pri tem ne govori samo o tiskani besedi, to je o publikacijah vseh vrst, ampak tudi o govorjeni besedi, ki jo širijo konference, posvetovanja in množična komunikacijska sredstva. Uspešen je tisti sistem, ki omogoča, da bodo ob pravem času in v najprimernejši obliki na voljo vse take informacije, za katere je verjetno, da bodo vplivale na delo posameznega raziskovalca ali skupine. Hkrati pa naj bi tak sistem tudi preprečeval nepotrebno dubliranje že opravljenih raziskav. Nenehno je treba preverjati učinkovitost informacijskega omrežja kot celote, ugotavljati, kateri tip informacij je najtežje najti, nadalje, koliko bolj uspešni smo lahko pri informacijah z mehaniziranimi sredstvi kot s konvencionalnimi. Raziskave o navadah bralcev so se doslej v glavnem omejevale na znanstvenike; razširiti bi jih bilo treba na inženirje, ki imajo morda povsem drugačne potrebe in probleme. Upoštevati je treba osebne želje raziskovalcev, sicer bo morda še tako popoln sistem za uporabnika nesprejemljiv in zato neučinkovit. — S sorodnimi vprašanji se ukvarja članek R. T. Bottla. Avtor ugotavlja, kako uporabnik ocenjuje informacijsko poslovanje, kadar gre za najnovejše in najaktualnejše znanstvene podatke. Pri tem posebej opozarja na nenehno nastajanje interdiscipliniranih predmetov, ki jim informacijska služba, prirejena za tako imenovana klasična znanstvena področja, ne more biti več kos.

Sledi zanimiv prispevek Betty Rosenberg o razvoju in nalogah knjigarn pri univerzitetnih collegih v Združenih državah Amerike. Te knjigarne so bile še pred dobrimi petnajstimi leti samo eden izmed oddelkov v večjih trgovskih obratih, s kakršnimi so col-

legi opremljeni. Knjigarna ni bila dosti več kot skladišče puščobnih, neokusno opremljenih učbenikov, ki so bili predpisani za študij posameznih predmetov. Pravo revolucijo v značaju univerzitetnih knjigarn pa je povzročil pojav broširane žepne izdaje (paperback). Ko so prišla na tržišče kvalitetna dela v cenених žepnih izdajah, se profesorjem ni bilo treba več omejevati pri pouku na eno samo standardno knjigo, saj so bili študenti pripravljeni, da namesto nje kupijo več del v žepnih izdajah. (Študenti si namreč učne knjige nabavljajo sami, ker jih univerzitetne knjižnice nimajo na zalogi.) Vodstvo collegov pa se tudi zaveda, kako važna je dobra knjigarna za celotni kulturni razvoj študentov. Marsikateri študent pride na univerzo z neizšolanim okusom in z dokaj skromnimi izkušnjami pri nakupovanju knjig. Če odide z univerze v prav takem obžalovanju vrednem stanju, je pri tem nedvomno veliko kriv college in njegova vzgojna politika. Inteligentno urejena univerzitetna knjigarna s primerno izobraženim osebjem je tista, ki bo študenta vzgojila v bralca.

Četrta številka je v celoti posvečena Barbari Kyle, zaslužni raziskovalki na področju bibliotekarstva, ob priliki odhoda iz uredniškega odbora revije. Poleg člankov o delovanju Barbare Kyle in bibliografije njenih del so njeni sodelavci objavili še celo vrsto krajših esejev, ki govorijo o vlogi knjižnic v družbeni komunikaciji, o narodnih in mednarodnih knjižnicah, o jeziku v klasifikaciji, o dokumentacijski službi v družbenih vedah, o problemih terminologije v informacijskih službah in o drugih najrazličnejših vprašanih bibliotekarske in dokumentacijske stroke. *Katarina Bogataj*

The Library Quarterly. A Journal of Investigation and Discussion in the Field of Library Science. Chicago. XXXV/1965, št. 1—4, 402 str. 8°.

Revija je glasilo Višje bibliotekarske šole na univerzi v Chicagu. Obse-

ga članke o najnovejših raziskavah na področju bibliotekarstva, razgleda po svetu in zgodovinske pregleda.

V prvih dveh številkah najdemo obširne debate o angleškem cranfieldskem raziskovalnem projektu. Cranfield je mesto v Angliji, kjer je kolegij za aeronavtiko. Bibliotekar iz knjižnice tega kolegija, Cyril Cleverdon, je izdelal metode za črpanje informacij (information retrieval) iz knjižnega gradiva. Ker so številni poskusi, ki jih je delal, pokazali, da se iskane informacije v veliki meri (70—90 %) krijejo z naslovi in podnaslovi poglavij v knjigah, lahko kar ti služijo za gesla. Od vseh številnih tovrstnih projektov, kako na čim hitrejši način priti do informacij, imajo Američani cranfieldskega za najpomembnejšega. Seveda pa imajo svoje pripombe. Debata med Cleverdonom in Swansonom, dekanom chichaške bibliotekarske šole, se suče tudi okrog tega, ali je strojna obdelava gradiva tako zanesljiva in uspešna kot intelektualno delo: Cleverdon pravi, da je, medtem ko mu Swanson oporeka.

V prvi številki teče tudi debata o poskusu, ki ga je naredila Elisabeth Tate iz biblioteke Nacionalnega biroja za standarde in o katerem je poročala že v aprilski številki iste revije iz leta 1963 pod naslovom »Glavne značnice in citati« (mišljeni so bibliografski citati). Avtorica je zbrala za vzorec 606 bibliografskih citatov iz zbirke Kongresne knjižnice. Primerjala je, koliko se strinjajo avtorski elementi v teh citatih z glavnimi značnicami, kot jih predpisujeta dva različna katalogizacijska sistema (ALA Code in Draft Code). Ocenam obeh sistemov, ki jih je pri tem dobila, oporeka v aprilski številki 1965 dekan budimpeštanske bibliotekarske šole Álios Domanovszky. Avtorica mu že v isti številki odgovarja. V obeh primerih je ilustrativno, kako evropski bibliotekarji posegajo v ameriški bibliotekarski tisk.

Bližji nam bo v prvi številki članek o referenčni službi, ki postaja v bibliotekah vedno bolj pomembna in